YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
Kansainvälisten ja EU-asiain yksikkö
Kaarina Saramäki 16.10.2018

Viite: ympäristövaliokunta/U 56/2018 vp/Asiantuntijapyyntö

Asia: Ympäristöministeriön asiantuntijalausunto, Valtioneuvoston kirjelmä (U 56/2018 vp) komission ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksiksi *(kestävä rahoitus)*

Asiantuntijakuuleminen keskiviikko 17.10.2018 klo 9.30

Taustaa

EU:n komissio antoi 24.5.2018 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kestävää sijoittamista helpottavasta kehyksestä (KOM(2018) 353 lopullinen), Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kestäviin sijoituksiin ja kestävyysriskeihin liittyvien tietojen antamisesta ja direktiivin (EU) 2016/2341 muuttamisesta (KOM(2018) 354 lopullinen) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) 2016/1011 muuttamisesta vähähiilisen ja positiivisen hiilivaikutuksen vertailuarvojen osalta (KOM(2018) 355 lopullinen). Näiden lisäksi komissio antoi kaksi luonnosta rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin (2014/65/EU) ja vakuutusten tarjoamisesta annetun direktiivin ((EU) 2016/97) nojalla annettujen komission delegoitujen säädösten muuttamisesta ((EU) 2017/565 ja (EU) 2017/2359).
Asetusehdotukset ovat osa komission maaliskuussa julkaisemaa kestävän kasvun rahoitusta koskevaa toimintaohjelmaa (KOM(2018)97 lopullinen).

Ympäristöministeriön kanta

Ympäristöministeriö tukee valtioneuvoston kantaa ja korostaa lainsäädäntöehdotusten olevan tärkeä osa EU:n kestävän kasvun rahoituksen toimintasuunnitelmaa ja siten osa EU:n toimia Pariisin ilmastosopimuksen täytäntöön panemiseksi ja EU:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Komission mukaan esimerkiksi Pariisin sopimuksen vuoteen 2030 ulottuvien EU:n tavoitteiden saavuttamiseen tarvittaisiin noin 180 miljardia euroa lisärahoitusta. Ilmastonmuutoksen vastaisessa taistelussa sekä Agenda2030:n tavoitteiden toimeenpanossa on kiire: toimia tulisi entisestään kiihdyttää eikä aikaa ole hukattavaksi. Rahoitusvajeen paikkaaminen on olennaista ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Hallitustenvälisen ilmastopaneeli IPCC:n tuoreen raportin mukaan maapallon lämpötila on jo noussut noin asteella esiteollisesta ajasta. Mikäli lämpeneminen jatkuu nykyistä vauhtia, 1,5 asteen raja ylitetään vuosisadan puoleen väliin mennessä. 1,5 asteen tavoitteen saavuttamiseksi tarvittavan muutoksen mittakaava on ennennäkemätön: päästövähennyksiin tähtääviä toimia on tehtävä kaikkialla yhteiskunnassa ripeästi ja kauaskantoisesti.

Suomi on sitoutunut osaltaan panemaan täysimääräisesti täytäntöön sekä Pariisin ilmastosopimuksen, että Agenda2030-toimintaohjelman ja pyrkii olemaan edelläkävijä kansainvälisesti. Finanssiala ja yritykset ovat molempien velvoitteiden ja tavoitteiden saavuttamisen kannalta erittäin tärkeässä asemassa. Useat suomalaiset yritykset ovat ottaneet vastuullisen liiketoiminnan ajurikseen, kilpailuedukseen sekä riskien hallinnan välineeksi monilla toimialoilla. On selkeästi nähtävissä, että ilmastonmuutoksen eteneminen, kiristyvä kilpailu ehtyvistä luonnonvaroista, ympäristön tilan heikkeneminen ja väestön kasvu ohjaavat kysyntää kohti vähähiilisempiä ja kestävämpiä ratkaisuja. Ympäristöongelmien ratkaiseminen ja kestävän

kehityksen edistäminen myös luovat taloudellisia mahdollisuuksia. Sääntelypolitiikkaa ei pitäisi tulevaisuudessa arvioida ainoastaan suhteessa sen aiheuttamiin välittömiin kustannuksiin vaan entistä tärkeämmäksi tulee kyky tunnistaa sääntelypolitiikan merkitys kestävän kasvun, uusien markkinoiden ja tuotekehityksen suuntaajana.

EU:n lainsäädäntöehdotukset ovat yleisperiaatteiltaan kannatettavia ja luovat mahdollisuuksia saada sijoittajat ja rahoitusmarkkinat kestävän kehityksen katalysaattoreiksi. Asetusehdotuksia tulee kuitenkin täsmentää esimerkiksi käytettyjen termien määrittelyn osalta sekä kestävänä markkinoitujen sijoitustuotteiden ja tiedonantovelvoitteiden täyttämisen valvonnan osalta.

Ympäristöministeriö katsoo, että EU:n lainsäädäntöehdotusten sisältämät toimet tukevat hyvin toisiaan. Kestävän rahoituksen nostaminen esille ja EU:n lainsäädännön kehittäminen voi tuoda heijastevaikutuksia myös EU:ta laajemmin ja mahdollistaa konkreettista muutosta kohti vähähiilisempää, resurssiviisaampaa sekä yhdenvertaisempaa ja tasa-arvoisempaa maailmaa.

Kestävää sijoittamista helpottava kehys (taksonomia)

Kestävyysluokitusjärjestelmän vaiheittainen luominen, joka sisältäisi kriteerit siitä millaiset toimet hillitsisivät ilmastomuutosta sekä tukisivat yhteiskunnallisia ja ympäristötavoitteita on kannatettavaa. Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan kestävyysluokitusjärjestelmän luominen on hyödyllinen sekä sijoittajille että pidemmällä aikavälillä myös ympäristölle. Ympäristöministeriö tukee asteittaista lähestymistapaa ja keskittymistä tässä vaiheessa myönteisen kautta ympäristötavoitteita tukevan taloudellisen toiminnan määrittelyyn.

Ympäristöministeriö painottaa kuitenkin, että asetusehdotuksen artiklassa 12 määriteltyä ympäristötavoitteille huomattavaa haittaa aiheuttavat toiminnot on tärkeä tunnistaa. Ympäristöministeriö korostaa asetusehdotuksen artiklan 3 b-kohtaa eli sen lisäksi, että kestäväksi luokiteltavan toiminnan tulee edistää yhtä tai useampaa artiklan 5 ympäristötavoitteista, toiminta ei saa aiheuttaa huomattavaa haittaa muille artiklassa 5 mainituille ympäristötavoitteille.

Ympäristöministeriö katsoo, että kestävyysluokitusjärjestelmän tulee perustua tieteelliseen tietoon ja hyödyntää jo olemassa olevaa tietoa ja määritelmiä. Ympäristönäkökulmasta on tärkeää, että luokitusjärjestelmä on riittävän kunnianhimoinen ja todella vaikuttaa ympäristötavoitteiden saavuttamiseen. On tärkeää, että taksonomiaa voidaan tarvittaessa päivittää jouhevasti esimerkiksi teknologian kehittyessä ja että markkinoilla voi myös olla keinoja tunnistaa taksonomian perustasoa kestävämmät toiminnot.

Ympäristöministeriö korostaa ilmaston lisäksi myös muiden asetuksessa mainittujen ympäristötavoitteiden olevan tärkeitä. Talous on viime kädessä riippuvainen luonnon hyvinvoinnista. Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että myös esimerkiksi kiertotalouden, vesiensuojelun ja luonnon monimuotoisuuden osalta luodaan kestävyysluokittelu ja määritellään tärkeimmät investointeja vaativat osa-alueet.

Kestäviin sijoituksiin ja kestävyysriskeihin liittyvien tietojen antaminen

Ympäristöministeriö toteaa tiedonantovelvollisuuksien lisäämisen olevan tärkeää, jotta kestävyyteen liittyvät mahdollisuudet ja riskit olisivat läpinäkyvämpiä. Ympäristöministeriö pitää siksi erittäin hyvänä,

että asetusehdotuksessa tarkastellaan rahoitusmarkkinoiden avoimuussäännöksiä ja panostetaan menettelytapojen ml. mittaamisen läpinäkyvyyteen. Käytettävien määritelmien (esimerkiksi kestävyysriski) tulee olla selkeitä. Myös muiden kuin erikseen kestävinä markkinoitujen sijoitusten kestävyysriskien selvittämistä ja raportointia tulee edistää.

Vähähiilisen ja positiivisen hiilivaikutuksen vertailuarvot

Ympäristöministeriö toteaa vertailuarvojen määrittelyn läpinäkyvyyden ja ohjeistuksen parantamisen olevan tärkeää. Vähähiilisen ja positiivisen hiilivaikutuksen vertailuarvojen kehittäminen osaltaan lisää tiedonsaantia ja avoimuutta. Huomiota tulee kiinnittää tieteelliseen lähestymistapaan sekä määritelmien selkeyteen.